

เทศน์เช้า วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้วันมาฆบูชา เป็นวันสำคัญทางศาสนานะ เป็นวันสำคัญทางศาสนาให้เราารู้สึกตัวเองไปว่าศาสนานี้เป็นการยืนยัน เพราะพระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์มาประชุมกันโดยไม่ได้นัดหมาย นี่สิ่งนี้มันเกิดมาจากไหน มันเกิดมาจากการประพฤติปฏิบัติ มันเกิดมาจากใจนะ ถ้าใจใสสะอาด เห็นใหม่ นี่เกิดจากการกระทำ ถ้าเกิดจากการกระทำนะ ในศาสนาปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ในการปฏิบัติ มันถึงจะเกิดความสะดวกบริสุทธิ์ในหัวใจใจ ถ้าเกิดความสะดวกบริสุทธิ์ในหัวใจ เห็นใหม่ สิ่งนี้เป็นความจริง

โลกตอนนี้ละ นี่คำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจารึกไว้ในคัมภีร์แล้วกราบไหว้บูชากัน กราบไหว้บูชาเป็นปริยัตินะ ปริยัตินี้การศึกษา เห็นใหม่ เรากราบไหว้บูชาในคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เราไม่ได้ปฏิบัติให้เข้ามาในหัวใจของเรา ถ้าเราปฏิบัติเข้ามาในหัวใจของเรา นี่ปริยัติต้องมีปฏิบัติ

การประพฤติปฏิบัติละ มันเป็นความขัดแย้งความรู้สึกเรา ความรู้สึกของคนมันต้องการความสะดวกสบาย ต้องการความสงบ ว่าความสงบ ความสะดวกสบาย แล้วเวลาความสงบนี้ให้กิเลสมันพาให้สงบนะ ในศาสนาพุทธนี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ปล่อยวาง ทุกคนคิดว่าปล่อยวางกันแล้วนะ ปล่อยวางแบบนี้ปล่อยวางแบบไม่มีเหตุมีผล ปล่อยวางโดยกิเลสไป ปล่อยวางแบบไม่มีความรับผิดชอบ ปล่อยวางอย่างนี้แล้วว่ามีความสะดวกสบาย มีความสุข ความสุขของกิเลสละ

โยมไม่เคยเห็นความสุขของธรรมนะ ถ้าเห็นความสุขของธรรม มันปล่อยวางมันจะมีความสุขเหมือนหัวใจมาก มันจะว่างแล้วมันจะมีความสุข มันจะเหมือนคนเป็นเจ้าของ เหมือนเรามีเงินทองในกระเป๋ามหาศาลเลย กับเราดูเงินทองของคนอื่นนะ ถ้าเราดูเงินของคนอื่นเราก็พูดได้ เงินเป็นอย่างนั้น เป็นอย่างนั้นนะ แต่ถ้าเงินทองเป็นของเราความรู้สึกต่างกันนะ ความรู้สึกที่ว่าใน

กระเป่าเรากับความรู้สึกเงินคนอื่นต่างกันมากเลย ความว่างๆ ที่เราพูดกันมันเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าศีล สมาธิ ปัญญา ศีลในข้อบังคับ เราก็ไปติดกันที่ข้อบังคับ เวลาถือศีลกันนะ นี่ทำอย่างนั้นก็ผิดๆ มันเป็นข้อบังคับ เรายังไม่ได้ทำอะไรเลย มันจะผิดอะไร ยังไม่ทำอะไรเลยมันก็ไม่ผิดอะไรผิดนะ แต่เราไปวิตกกังวลว่าทำอันนั้นก็ผิด ทำอันนี้ก็ผิด เห็นไหม สิ่งที่ยังจะผิดมันเกิดจากการกระทำ ถ้าทำแล้วมันถึงผิด ถ้าไม่ได้ทำแล้วไม่ผิดหรือ เราไปวิตกกังวลว่ามันจะผิดอย่างนั้น มันจะผิดอย่างนี้ นั่นคือศีล

ศีลเป็นความปกติของใจ ถ้าเราประพฤติปฏิบัติของเรา เห็นไหม เราควบคุมใจของเรา ถ้าใจเราปกติ มันจะเกิดความปกติของใจ ถ้าความปกติของใจ ว่างๆ ว่างๆ มันไม่มีสติ ถ้ามีสติเราควบคุมด้วยสตินะ สติควบคุมเข้าไปมันต้องมีเจ้าของนะ ถ้าเรามีเจ้าของสิ่งนั้นจะเป็นสมบัติของเรา สมบัติในบ้านเราถ้ามีคนรักษามันสมบัตินี้จะอยู่กับเรา สมบัติเรลิมนะ เป็นของเราๆ ลิม อยู่ในบ้านเรานี้เรลิม เราทิ้งขยะไป เงินแบงก์กำไว้เลยคิดว่าเศษกระดาษ ทิ้งถึงขยะไปโดยไม่รู้ตัวเลย เห็นไหม แต่ถ้าเป็นของเราเราจะรักของเรา นี่สมบัติถ้าเป็นของเรามีเจ้าของ สติสัมปชัญญะ

ถ้าสติเราควบคุมเข้าไปนะ จะไม่พูดว่าว่างๆ อย่างนั้นหรือ มันสะท้อนใจมาก ความว่างอย่างนี้มันเกิดมาจากไหน มันเกิดจากการประพฤติปฏิบัติ มันเกิดจากการเราไปสัมผัส สันทิฎฐิโก ไม่ต้องมีใครบอกเลย สิ่งทีบอกๆ กันนี้ ต้องมีการบอกกัน เห็นไหม ว่างอย่างนั้นเป็นกระแสกระแสว่าเหมือนๆ กัน คำว่าเหมือนๆ กันนะ ตัวเองไม่มั่นใจตัวเอง แต่ถ้าตัวเองมั่นใจตัวเองนะ สมบัติของเราทำไมต้องให้คนอื่นเขายืนยันว่าเป็นสมบัติของเรา สิ่งนี้เป็นสมบัติของเรานะ แล้วถ้าเกิดเป็นสมบัติของกิเลสนะ กิเลสมันก็ว่าว่างๆ อย่างนี้ มันก็ยืนยันของมัน ยืนยันโดยกิเลสมันไม่เป็นความจริง เพราะอะไรรู้ไหม เพราะมันเป็นมิจฉาสมาธิ สัมมาสมาธิ ในสมาธิมีมิจฉา-สัมมานะ คุณเงินสิ แบงก์นะ แบงก์จริงก็มีแบงก์ปลอมก็มี นี่มันเกิดมาจากความรู้สึกของเรา

จิตเดิมแท้นี้ผ่องใส จิตเดิมแท้หมองไปด้วยอุปกิเลส จิตเดิมแท้คือความรู้สึกของเรา นี่แล้วถ้ามันเกิดเป็นความว่างละ ว่างเราก็ยังต้องให้คนอื่นมารับประกันของเรา เห็นไหม นี่เกิดจากเราแท้ๆ เลย แต่ไม่มีสติ ถ้ามีสติขึ้นมาะ ของเรานี้มันเป็นของจริง เห็นไหม ธรรมอย่างนี้มันเป็นอกาลิโก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่มีกาลไม่มีเวลา เราว่า ๒,๕๐๐ กว่าปีแล้วนะ ๕,๐๐๐ ปีข้างหน้านะมรรคผลจะไม่มี มรรคผลจะไม่มีนะ เราต้องไม่มีทุกข์เลย เพราะทุกข์เป็นอริยสัจนะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ว่าการเรื่องอริยสัจ ความพิสดาร ความมีฤทธิ์มีเดช ต่างๆ นี่ สิ่งนั้นไม่สำคัญเลย ความสำคัญในองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม นี่เรื่องของการบันลือสีหนาท ธรรมนี้เวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรื่องของทุกขันธ์ ทุกขันธ์มันมีเป็นสังขารธรรม สังขารธรรมความจริงเลย เวลาเกิดมามีทุกคน เห็นไหม

โลกนี้โลกสมมุติ มันสมมุติกันว่าเป็นความสุข แต่ไม่เป็นความสุขจริงเลย แต่ถ้าเราค้นคว้าของเรา ความสุขของเราเป็นความสุขส่วนตัว มันอยู่ในหัวใจของเรา เห็นไหม มันเกิดมาจากไหนล่ะ มันเกิดมาจากเรากระทำนะ ศาสนานี้เป็นศาสนพิธี นี่เป็นพิธีกรรมต่างๆ วันนักขัตฤกษ์ วันสำคัญทางศาสนา เราจะมาทำบุญกุศลกัน

ทำบุญกุศลทำเพื่อใคร ถ้ามองด้วยความหยาบๆ นะ มันก็ทำเพื่อสังคม ทำเพื่อความสังคมยอมรับ จริงๆ คือทำเพื่อเรานะ นี่โยมอุตสาหักหน้ากันมานี่ เห็นไหม ต้องตั้งใจมา ความตั้งใจอันนี้ถ้ามันฝังไปที่ใจ เห็นไหม เพราะตัวนี้เป็นเจ้าของ นี่เงิน ทอง ข้าวของต่างๆ บ้านนี้มันอยู่ในบ้านเรานะ ทรัพย์สิน เงิน ทอง ก็อยู่ในบ้านของเรา เจ้าของคือเรา สิทธิของเรา เราเป็นเจ้าของ เห็นไหม ขณะที่ไม่อยู่กับเรา เราเป็นเจ้าของในทรัพย์สินสมบัติที่เป็นสมมุตินี้แหละ แต่มันเป็นสมบัติของสาธารณะ เพราะถ้าเราใช้ เรามีสิทธิ์ใช้ เราใช้ได้ แต่มีคนลักคนขโมยของเราไปได้ มีคนคดโกงเราไปได้

แต่ถ้ามันเป็นเจตนา มันเป็นความสุขในหัวใจ เห็นไหม เราตั้งใจทำบุญ อุทิศให้แสวงหา มา สิ่งที่ยอมเอามาสละทานนะนี่มันมาจากไหน มาจากน้ำพักน้ำแรงนะ โยมต้องอาบเหงื่อต่างน้ำหาเงินหาทองมา แล้วเสียสละมันออกไป นี่ของๆ เราทำไมเราจะไม่รักเราจะไม่สงวน สิ่งที่เราสงวนมันเป็นสมบัติจากภายนอก แต่สมบัติจากภายในก็คือความรู้สึกรู้สึก เราเสียสละออกไปคือเราเป็นเจ้าของ เราเป็นคนได้ ไฟไหม้เรือนนะ ไฟไหม้บ้านอยู่ ถ้าใครเอาขนของนั้นออกจากบ้าน สมบัตินั้นจะเป็นของเรา สมบัติของเราเราเก็บไว้กับเรา แล้วพอไฟไหม้เรือนเรา มันก็จะไหม้ไปกับเราเห็นไหม

สมบัติที่เราเสียสละออกไปแล้วนี่มันเป็นทิพย์ อาหารที่โยมเสียสละมานั้นนะ โยมเคยทำบุญมามากมายแล้วนะ คิดถึงสิ ตั้งแต่ปีที่แล้ว ๑๐ ปีที่แล้ว อาหารนั้นไม่เคยบูดไม่เคยเน่าเพราะโยมยังนึกภาพมันออก เห็นไหม นี่ทิพย์เป็นอย่างนี้ ทิพย์สมบัติมันอยู่ที่ใจของเรา มันเปลี่ยนจากสิ่งที่เป็นวัตถุเป็นนามธรรม เปลี่ยนจากนามธรรมแล้ว คนที่ทำเข้ามาอยู่ในหัวใจของเรา สิ่งที่เรา

เสียดละออกไปนี้ เราเสียดละออกไปทุกอย่างเราเป็นคนได้ คนที่ได้คือใคร คือตัวจิต จิตนี้เป็นตัว
ได้ เห็นใหม่

แล้วจิตนี้มันพัฒนาของมัน มันเห็นคุณประโยชน์ไง นี่จิตอ่อนควรแก่การงาน มันไม่
ตระหนี่ มันไม่ถี่เหนียว ความตระหนี่ถี่เหนียว ความอหังการ มันทำให้จิตนี้กระด้าง จิตนี้กระด้าง
เราจะมีความทุกข์ไปกับมัน เพราะมันอหังการแล้วมันก็ไปกว้านเอาสิ่งต่างๆ มาทับถมใจมัน แต่
เวลาเราเสียดละออกไปจิตนี้อ่อน จิตนี้ควรแก่การงาน มีการให้อภัย มีการให้อภัยต่อกัน มีการยก
โทษกัน มีการผ่อนปรนกัน มีการช่วยเหลือเจือจานกัน สิ่งนี้มันเกิดมาจากไหน มันเกิดมาจากใจ นี่
มันเกิดมาจากศานตพริ จากพิธีกรรม มันก็ย้อนกลับมาในหัวใจของเรา

ถ้าเราเสียดละ เรามีความคิดของเรา เห็นใหม่ มันจะเป็นสมบัติของเรานะ ถ้าสมบัติของเรา
เป็นสภาวะแบบนี้ นี่มันจะเห็นคุณค่าไง ทำไมเรามาประพฤติปฏิบัติกัน เคนจกรรม นั่งสมาธิ
ภาวนา ได้อะไรมา ได้แต่ความอ่อนเพลีย ได้แต่เหงื่อ ได้แต่ความทุกข์ความยาก ความทุกข์ความ
ยากเพื่อที่จะบังคับให้ความรู้สึกมันอยู่กับเรา อย่าให้มันมีกำลังมากกว่าเรา มันมากกว่าเรา มัน
กดขี่ใจเรานะ ไม่มีใครรังแกเราเลย สิ่งข้างนอกเขารังแกกัน เห็นใหม่ ขอความยุติธรรม ขอความ
ยุติธรรม ทำไมเราไม่ขอความยุติธรรมกับความรู้สึกของเราบ้างล่ะ มันเหยียบย่ำใจเราอยู่ที่นี่ ถ้าเรา
ควบคุมเขา

ใจมีสติสัมปชัญญะ เห็นใหม่ ทำให้มันเป็นปกติ ความปกติคือความเสมอภาค สิ่งที่เป็น
ความเสมอภาคทุกคนมีสิทธิเหมือนกัน ทุกคนมีหัวใจเหมือนกัน แต่ถ้ามีสติสัมปชัญญะแล้ว
พยายามกำหนดพุทโธก็ได้ คำว่าพุทโธเป็นคำบริกรรม เห็นใหม่ ใช้ความคิดต้องมีสติตามความคิด
ไป เป็นปัญญาอบรมสมาธิ ถ้าเป็นปัญญาอบรมสมาธิเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
เจ้า คือปัญญารอบรู้ในกองสังขาร กองสังขารโดยธรรมชาติมันเกิดดับ คือมันคิดโดยธรรมชาติ
ของมัน แล้วมันก็คิดเอาแต่พิษแต่ภัยมาเหยียบย่ำเรา

แต่ถ้าเราใช้สติสัมปชัญญะตามความคิดเราไปนะ นี่ปัญญาอย่างนี้ปัญญารอบรู้ความคิด
ของเรา ความคิดของเราอยู่ในอำนาจของเรา นี่ที่เราเครียด เราไม่มีความสุขกันนี้ เพราะความคิด
มันมีอำนาจเหนือเรา แล้วธรรมะมีเหนืออำนาจความคิด นี่เหนือเรานี้ เห็นใหม่ แล้วมันสงบเข้ามา
สงบเข้ามา นี้อย่างนี้มีเจ้าของ มีเจ้าของเพราะอะไร เพราะเราเป็นคนรู้ เราเป็นคนเห็น มันส่งออก
ต่อหน้าของเรา มันมีกำลังของมัน เห็นใหม่ นี่สัมมาสมาธิเป็นอย่างนี้

ถ้ามันเฉยๆ เราปฏิเสธมัน ในการปฏิเสธไม่คิด เราปฏิเสธความคิด ไม่คิดมัน ไม่คิดมัน ไม่คิดมัน มันก็คิด เพราะมันคิดโดยที่เราควบคุมมันไม่ได้หรอก เดียวมันก็เกิดอีก เดียวมันก็เกิดอีก แต่ถ้าใช้ปัญญาไปควบคุมมัน มันจะคิดขึ้นมาเราทันนะ ทันด้วยอะไรรู้ใหม่ คิดอย่างนี้ก็เจ็บทุกทีเลย คิดอย่างนี้ก็เจ็บแสบทุกทีเลย คิดอย่างนี้ก็ทุกข์ร้อนทุกทีเลย มันรู้คุณรู้โทษ พอมันรู้คุณรู้โทษมันก็แหง มันก็เห็นเหตุเห็นผล มันไม่กล้ากระทำ เหมือนเราเอามือไปหยิบไฟเลย มือหยิบไฟมันก็ร้อน ไข้ใหม่ เวลามันปล่อยไฟขึ้นมามันก็เย็นไข้ใหม่

แต่ถ้าเราไม่รู้จักไฟ ไม่รู้จักมือ แล้วใครเป็นคนคิดละ แล้วใครเป็นคนปล่อยวางละ แล้วใครเป็นเจ้าของละ เห็นไหม มันถึงเป็นมิจฉาใจ

ถ้าเป็นสัมมามันจะมีสติ มันจะปัญญาควบคุมไป มันจะปล่อยวาง ปล่อยวาง จากเรื่องการทำทานกันนี้ จากเรื่องเรามีเสียดสะกันนี้ ถ้าไม่มีเสียดสะกันเลยเราจะเริ่มต้นที่ไหน เราจะควบคุมใจเราได้ที่ไหน เราจะเริ่มต้นไม่เป็นกันเลย แต่ถ้าเราเสียดสะเข้ามานี้ ทรัพย์อันละเอียดเป็นอริยทรัพย์จากภายในนะ

ทรัพย์จากภายนอก เห็นไหม ทรัพย์สมบัติข้าวของมันอนิจจัง มันแปรสภาพตลอด แต่ทรัพย์อันนี้มันเป็นทรัพย์จากภายใน มันจะอยู่กับเราตลอดไป อยู่กับเราตลอดไปนะ มันอยู่เพราะมันอยู่ในความรู้สึกรู้ใจของเรา โจรปล้นไม่ได้ โจรขโมยของเราไปไม่ได้ แล้วถ้าเรามีอำนาจาสนา เราใช้ปัญญาใคร่ครวญของเราจะ จนจิตมันปล่อยวาง มันขาดออกไปจากความคิดอันนี้ เห็นไหม อันนี้เป็นอริยทรัพย์ ทรัพย์อันนี้เป็นอกุศลธรรม

ความคิดมันเกิดดับๆ เห็นไหม เดียวก็สุข เดียวก็ทุกข์ มันเกิดจากอะไร มันเป็นอนิจจัง แต่ถ้ามันคงที่ละ นี่ความทุกข์ที่คงที่มีนะ ความทุกข์ที่คงที่หมายถึงว่ามันอยู่กับเราตลอดไป แต่ความสุขที่คงที่ คงที่มันรู้เท่าทันหมด เห็นไหม มันปล่อยวางมา นี่มันยืนยันมานะว่าศาสนาเรานี้มันมีมรรคมีผล มันมีเหตุมีผลใจ

วันนี้วันมาฆบูชา เป็นการยืนยันว่าพระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบวชให้ เอหิภิกขุ บวชทั้งร่างกายด้วย บวชทั้งจิตใจด้วย จิตใจต้องบวชนะ นี่เราเป็นนักบวชกัน เรามาประพฤติปฏิบัติกันนะ เราบวชที่ร่างกายแล้วเราไม่สามารถบวชหัวใจเราได้ เพราะความคิดมันเหนือเรา เราบวชบวชด้วยศีล สมาธิ ปัญญา แล้วเราจะบวชความรู้สึกรู้ใจของเรา

แล้วความรู้สึกนี้เป็นพระที่หัวใจใจ นี่เรารู้จักพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ อยู่ที่ใจของเรา นี่ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ผู้รู้ ความรู้สึกนี้พุทธะ พุทธะมีอยู่กับเรานะ

นี่เราต้องไหว้พระกัน ถ้าไม่มีพระพุทธรูปเราจะไหว้พระกันไม่ได้เลย เราไม่เข้าใจไหว้พระที่ไหน แต่เราไม่รู้เลยเราไหว้พระนามธรรมนี่ ไหว้พระในหัวใจนี่ ผู้รู้นี้ไหว้พระ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่กับเรา ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่กับเรา เรารู้จัก เราศึกษาใจเรา รักษาใจเราก็ต้องศีล สมาธิ ปัญญา มีศีลควบคุมขึ้นมาเราจะเห็นใจเรา เราจะรักษาใจเรา แล้วเราจะควบคุมใจเราได้ เราจะซึ่งในศาสนา มาก นี่ลงใจอย่างนี้

ครูบาอาจารย์ท่านบอกกราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบอย่างไร กราบเพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านประพฤติปฏิบัติมา แล้ววางธรรมแล้วเราทำไป นี่พระพุทธรูปเจ้าวางไว้ ถ้าเราไม่มีนะ คนจะรู้ได้โดยธรรมชาติมีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากับพระปัจเจกพุทธเจ้า สาวก สาวกะ พวกเรานี้ปัญญามันอ่อนด้อย อ่อนด้อยเพราะอะไร เพราะมันเข้าไม่ถึง เข้าไม่ได้ มันละเอียดอ่อนเกินไป คุณติ ปัญญาทางโลกเขาว่าปัญญาอย่างนั้นเขาหาผลประโยชน์กันได้ แต่ปัญญาอย่างเราหาผลประโยชน์จากหัวใจของเรา แล้วจะเป็นประโยชน์กับเรานะ นี่ศาสนาที่นี้

วันนี้วันมาฆบูชาที่ยืนยัน ยืนยันจากความสำคัญในศาสนา แล้วก็ยืนยันในความสำคัญจากหัวใจของเรา ตัวภาชนะ ตัวความรู้สึก ที่จะสัมผัสกับศาสนาได้คือความรู้สึก นี่ในคัมภีร์ ในต่าง ๆ มันเป็นตัวรา มันเป็นตัวถุ มันเป็นสิ่งที่ว่าเจือจางไว้ให้เป็นหลักฐาน แล้วมันไม่มีชีวิต ไม่มีความรับรู้หรอก แต่เราปฏิบัติเรารู้ เราเข้าใจ นี่ศาสนาแท้ๆ อยู่ที่ใจของเรา เอวัง